

○ (๓๑)
คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ สวอ.๗๐-๗๑/๒๕๖๒
คดีหมายเลขแดงที่ ๑๒๔๔-๑๒๔๕/๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

วันที่ ๓ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

ระหว่าง	{	พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิ	โจทก์
		นางสาวปัทมา โกเม็ด	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าไม้ ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ

ความผิดต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ

ระหว่าง	{	พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิ	โจทก์
		นางสาวปัทมา โกเม็ด	จำเลย

/เรื่อง

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒ -

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าไม้ ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ
ความผิดต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ

จำเลย	อุทธรณ์	คำพิพากษา				
ศาลจังหวัดชัยภูมิ	ลงวันที่ ๒๕	เดือน	กรกฎาคม	พุทธศักราช	๒๕๖๑	
ศาลอุทธรณ์ภาค ๓	รับวันที่ ๑๕	เดือน	มีนาคม	พุทธศักราช	๒๕๖๒	

คดีทั้งสองสำนวนนี้ ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษารวมกันโดยให้เรียกโจทก์

ทั้งสองสำนวนว่า โจทก์ เรียกจำเลยทั้งสองสำนวนว่า จำเลย

สำนวนแรกโจทก์ฟ้องว่า ระหว่างวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙ เวลากลางวัน ถึงวันที่ ๓

กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลากลางวัน จำเลยบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์ กั้นสร้าง แผ้วถาง ทำลายป่า

ในที่ดินบริเวณป่าหินดาดม่วง ซึ่งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าบางกลักและอุทยานแห่งชาติไทรทอง เนื้อที่ ๑๑ ไร่

๓ งาน ๙ ตารางวา โดยการใช้เครื่องจักรไม่ทราบชนิด มีด จอบ และอุปกรณ์อื่นๆ โดดถากถางต้นหญ้าวัชพืช

และตัดต้นไม้ปรับปรุงพื้นดินบริเวณดังกล่าวแล้วเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรจำพวกมันสำปะหลังและอื่น ๆ

/อันเป็นการ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๓ -

อันเป็นการทำลายป่า ยึดถือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น กระทำโดยประการใด ๆ อันเป็นการ
เสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ทำให้
เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ยางไม้ แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น และเป็นการเข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหา
ผลประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติดังกล่าว อันเป็นการทำลายหรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลาย หรือ
ทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ
ชดใช้ค่าเสียหายตามมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกจำเลยทำลายเสียหายดังกล่าว เป็นเงิน
๕๒๐,๐๖๙ บาท และดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป
จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ราชการกรมป่าไม้ เหตุเกิดที่ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ
จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๗๔๕/๒๕๖๐ ของศาลชั้นต้น
ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔, ๕๔, ๕๕, ๗๒ ตี พระราชบัญญัติ
ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๙, ๑๔, ๒๖/๔, ๒๖/๕, ๓๑ พระราชบัญญัติ
อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๘, ๑๖ (๑) (๒) (๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗ ให้จำเลย

/คนงาน

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๔ -

คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิด
การเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ และอุทยานแห่งชาติภายใน
ระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน ๕๒๐,๐๖๙ บาท พร้อมดอกเบี้ย
ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และนับโทษจำคุกต่อจากคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๗๔๕/๒๕๖๐
ของศาลชั้นต้น

จำเลยให้การปฏิเสธคดีส่วนอาญาและให้การคดีส่วนแพ่งว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ
ชดเชยค่าเสียหายให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ขอให้ยกฟ้อง

สำนวนที่สองโจทก์ฟ้องว่า ระหว่างวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เวลากลางวัน ถึงวันที่ ๓
กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลากลางวัน ต่อเนื่องกัน จำเลยบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์ กั้นสร้าง แนวทาง
ทำลายป่า ในที่ดินบริเวณป่าหินตาดม่วงซึ่งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าบางกลักและอุทยานแห่งชาติไทรทอง
เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๘๓ ตารางวา โดยการใช้เครื่องจักรไม่ทราบชนิด มีด จอบ และอุปกรณ์อื่น ๆ ไถถาก

/วางต้นหญ้า

○ (๓๑ พ.)

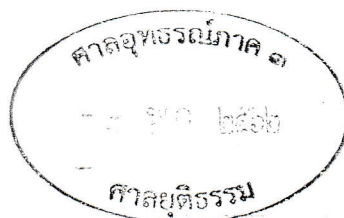

สำหรับศาลใช้

- ๕ -

ถางต้นหญ้าวัชพืชและตัดต้นไม้ปรับปรุงพื้นดินบริเวณดังกล่าวแล้วเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรจำพวก
มันสำปะหลังและอื่น ๆ อันเป็นการทำลายป่า ยึดถือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น กระทำโดยประการใด ๆ
อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ทำให้
เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ยางไม้ แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น และเป็นการเข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหา
ผลประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติดังกล่าว อันเป็นการทำลายหรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลาย หรือ
ทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำเลยต้องรับผิดชอบใช้
ค่าเสียหายตามมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกจำเลยทำลายเสียหายดังกล่าว เป็นเงิน ๖๐๐,๓๓๐ บาท
พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ราชการ
กรมป่าไม้ จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในสำนวนแรก เหตุเกิดที่ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว
จังหวัดชัยภูมิ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔, ๕๔, ๕๕, ๗๒ ตี
พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๘, ๑๔, ๒๖/๔, ๒๖/๕, ๓๑
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๘, ๑๖ (๑) (๒) (๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗

/ให้จำเลย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๖ -

ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ
อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ
ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๖๐๐,๓๓๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย
ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมอุทยานแห่งชาติ
สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และนับโทษจำคุกต่อจากคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๗๔๔/๒๕๖๐ ของศาลชั้นต้น
จำเลยให้การปฏิเสธคดีส่วนอาญาและให้การคดีส่วนแพ่งว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ
ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้
พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง, ๗๒ ตีร์ วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
มาตรา ๑๔, ๓๑ วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑) (๒)
(๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗ การกระทำเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตาม
พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔, ๓๑ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นกฎหมายบท

/ที่มีโทษ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๗ -

ที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุก ๑ ปี ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์
แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘
คงจำคุก ๘ เดือน ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง
มันสำปะหลังหรือสิ่งใด ออกจากสถานที่เกิดเหตุภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา
ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก และให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย
ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบประมวลประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงในชั้นนี้
รับฟังได้เป็นที่ยุติตามที่คู่ความไม่ได้แย้งกันว่า จำเลยมิได้เป็นผู้มีรายชื่อกับมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๓๐
มิถุนายน ๒๕๔๑ ที่จะได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยทำกินในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง
พื้นที่บริเวณที่เกิดเหตุตามฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของป่าสงวนแห่งชาติป่าบางกลัก อยู่บริเวณป่าหินดาดม่วง

/หมู่ที่ ๗

○ (๓๑ พ.)

- ๘ -

หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงฉบับที่ ๙๗๘ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติป่านายางหลัก โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปิดประกาศที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและติดป้ายประกาศเพื่อให้ประชาชนรับทราบแล้ว และพื้นที่บริเวณที่เกิดเหตุยังเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติไทรทอง ตามสำเนา กฎกระทรวง พระราชกฤษฎีกา และหลักฐานการปิดประกาศ เอกสารหมาย จ.๑ ถึง จ.๓ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ เจ้าพนักงานของอุทยานแห่งชาติไทรทองกับพวกออกตรวจสอบที่ดินที่ จำเลยทำประโยชน์ด้วยการปลูกมันสำปะหลัง ปรากฏว่าจำเลยไม่มีรายชื่อเป็นผู้มีสิทธิได้รับผ่อนผัน ให้ทำประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองตามมติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ในวันดังกล่าวจำเลยลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่ที่จำเลยครอบครองทำประโยชน์ โดย จะออกจากพื้นที่และเก็บเกี่ยวผลผลิตให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ ตามบันทึก ข้อตกลงขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง เอกสารหมาย จ.๔ แต่เมื่อวันที่ ๓

/กรกฎาคม

○ (๓๑ พ.)

- ๙ -

กรกฎาคม ๒๕๕๙ เจ้าพนักงานออกตรวจสอบพื้นที่ที่ขอคืนจากจำเลยอีกครั้งปรากฏว่าจำเลย
ปลูกมันสำปะหลังขึ้นใหม่ในที่ดินตามสำนวนแรก ๑๑ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา และสำนวนหลัง
เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๘๓ ตารางวา ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยในข้อแรกมีว่า จำเลยกระทำ
ความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ จำเลยอุทธรณ์สรุปใจความได้ว่า ในการขอคืนพื้นที่กรม
อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชไม่นำนโยบายตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗
ในข้อที่ ๒.๑ มาดำเนินการ ซึ่งจำเลยเป็นผู้อยู่ในข่ายที่จะได้รับประโยชน์จากคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ
ฉบับดังกล่าว เพราะอาศัยอยู่ในพื้นที่เกิดเหตุมาก่อนคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗
มีผลใช้บังคับ และทางราชการยังมีได้ดำเนินการแก้ไขปัญหที่สั่งสมมาตั้งแต่เดิมให้ลุกล่วงไปตามข้อที่ ๒.๓
ของคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ แต่ใช้เฉพาะคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่ ๖๔ /๒๕๕๗ มาดำเนินการกับจำเลย ทั้งคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗
ก็มีได้ระบุเงื่อนไขไว้โดยเฉพาะว่าเจ้าพนักงานต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐
มิถุนายน ๒๕๔๑ การที่จำเลยชี้แจงต่อเจ้าพนักงานตลอดมาว่าไม่มีที่ดินทำกินอื่นใดอีก เป็นการยืนยัน

/ว่าจำเลย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๐ -

ว่าจำเลยต้องการที่จะให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ส่งสมมานานตามเงื่อนไขข้อ ๒.๓ ให้เรียบร้อยก่อน
จำเลยเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุซึ่งจำเลยก็ไม่ปฏิเสธว่าไม่ใช่ที่ป่าสงวนแห่งชาติไทรทองโดยการสืบทอด
ของการทำประโยชน์ต่อจากบิดามารดา ซึ่งมีการครอบครองทำประโยชน์ตลอดมา แม้บิดามารดา
จะเข้าครอบครองหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย แต่ก็เป็นการเข้า
ครอบครองทำประโยชน์ก่อนที่จะประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติและป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย หากใช้
เพียงเข้าครอบครองทำประโยชน์ใหม่ไม่ จำเลยมิได้มีเจตนาบุกรุกและยังอยู่ในขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิ
ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ จำเลยไม่ได้สมัครใจคืนพื้นที่แต่ประสงค์ที่จะเข้า
สู่กระบวนการแก้ไขซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ จำเลยเป็นเกษตรกรและเป็นผู้ยากไร้ครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุ
มาก่อนปี ๒๕๔๕ ซึ่งจะได้รับการผ่อนผันให้ทำกินต่อไปตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑
และจะไม่ถูกขอคืนพื้นที่โดยได้รับการยกเว้นตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗
โจทก์มีนายสนอง การปลุก เจ้าพนักงานพิทักษ์ป่าประจำอุทยานแห่งชาติไทรทองเบิกความว่า
ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผ่อนผันให้ราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในเขต

/พื้นที่อุทยาน

○ (๓๑ พ.)

- ๑๑ -

พื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทองทำกินและอยู่อาศัยต่อไปได้ แต่มีเงื่อนไขว่าห้ามขยายพื้นที่ และให้ทำกินเฉพาะพื้นที่ที่กำหนดให้เท่านั้น ห้ามจำหน่ายจ่ายโอน เว้นแต่โอนให้บุตรหลานโดยไม่จำเป็นต้องเป็นการตกทอดทางมรดก แต่ต่อมามีคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ให้สำรวจขอคืนพื้นที่ที่บุกรุกเขตอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ พยานจึงออกสำรวจว่าบุคคลใดบ้างที่เป็นผู้มีรายชื่อได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ หากเป็นบุคคลที่มีรายชื่อตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวก็จะได้รับสิทธิผ่อนผันให้ทำกินต่อไป ส่วนผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์การอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะเข้าไปตรวจสอบรังวัดและขอคืนพื้นที่ แต่หากมีการปลูกพืชผลทางการเกษตรก็จะรอให้เก็บเกี่ยวผลผลิตให้แล้วเสร็จก่อน ซึ่งในท้องที่ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ มีผู้บุกรุกอุทยานแห่งชาติไทรทองหลายราย แต่ส่วนใหญ่ยอมส่งมอบที่ดินคืน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะไม่ถูกดำเนินคดี สำหรับที่ดินบริเวณที่เกิดเหตุเนื้อที่ ๒๐ ไร่ ๑ งานเศษ จำเลยเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์โดยการปลูกมันสำปะหลัง และจำเลยทราบดีว่าจะต้องคืนที่ดินบริเวณดังกล่าว พยานได้แจ้งให้จำเลยทราบว่าจะเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนแล้วค่อยส่งคืนภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔

/ซึ่งจำเลย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๒ -

ซึ่งจำเลยยินยอมที่จะส่งคืนภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว โดยลงลายมือชื่อในหนังสือบันทึก
เอกสารหมายเลข ๖๔ ส่วนราษฎรรายอื่น ๆ ที่บุกรุกอุทยานแห่งชาติไทรทองพยานก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับจำเลย
วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ ก่อนถึงกำหนดส่งคืน อุทยานแห่งชาติไทรทองมีหนังสือถึงผู้ใหญ่บ้าน
บ้านซับหวายให้แจ้งราษฎรที่มีรายชื่อต้องเก็บเกี่ยวผลผลิตภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙
ให้เก็บเกี่ยวผลผลิตให้แล้วเสร็จ ซึ่งจำเลยเป็นผู้มีรายชื่อที่ต้องเก็บเกี่ยวผลผลิตให้แล้วเสร็จภายในกำหนด
ระยะเวลาดังกล่าวอยู่ในลำดับที่ ๔ และที่ ๑๐ ในหนังสือเอกสารหมายเลข ๖๕ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
พยานออกสำรวจพื้นที่ที่จำเลยบุกรุกปรากฏว่า เป็นที่ว่างเปล่าจำเลยเก็บเกี่ยวผลผลิตออกไปหมดแล้ว
พยานจึงถ่ายภาพไว้ตามบันทึกการตรวจสอบพื้นที่เอกสารหมายเลข ๖๖ แผ่นที่ ๑ และวันที่ ๒ เมษายนปีเดียวกัน
พยานออกตรวจอีกครั้งสภาพของที่ดินยังคงเป็นที่โล่งเตียนไม่มีการทำประโยชน์ แต่จากการออกตรวจเมื่อวันที่
๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ปรากฏว่ามีการปลูกมันสำปะหลังขึ้นมาใหม่ ที่ดินที่จำเลยบุกรุกนั้นมีลำห้วย
กั้นแบ่งออกเป็น ๒ แปลง จึงแยกเป็น ๒ คดี แปลงแรกเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๒ งานเศษ แปลงที่สอง
เนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา พื้นที่ที่มีการปลูกมันสำปะหลังขึ้นมาใหม่นั้นนอกจากจะปลูกในที่ดินที่จำเลย

/ยินยอม

○ (๓๑ พ.)

- ๑๓ -

ยินยอมส่งคืนแล้วบางส่วนยังปลุกนอกพื้นที่ดังกล่าวด้วย เห็นว่า จำเลยไม่มีรายชื่อเป็นผู้ที่ได้รับการ
ผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐
มิถุนายน ๒๕๔๑ จึงไม่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินบริเวณดังกล่าวอีกต่อไป
และต้องส่งมอบพื้นที่คืนให้แก่อุทยานแห่งชาติไทรทอง แต่เนื่องจากที่ดินที่จำเลยครอบครองทำประโยชน์นั้น
จำเลยปลุกมันสำปะหลังจึงได้รับการผ่อนผันให้อยู่ต่อจนกว่าจะเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเสร็จ ซึ่งอุทยาน
แห่งชาติไทรทองผ่อนผันให้อยู่ต่อจนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ โดยในระหว่างที่ได้รับการผ่อนผัน
อยู่นั้น ทางอุทยานแห่งชาติไทรทองจะไม่ดำเนินคดีแก่จำเลย ครั้นเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาที่จะต้อง
ส่งคืนตามบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่เอกสารหมาย จ.๔ ในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ จำเลย
ไม่ยอมออกจากพื้นที่ที่เกิดเหตุและไม่ส่งมอบพื้นที่คืนให้แก่อุทยานแห่งชาติไทรทอง แต่กลับเข้าไป
ปลุกมันสำปะหลังรอบใหม่อีก การที่จำเลยเข้าไปปลุกมันสำปะหลังหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้รับการ
ผ่อนผันจึงเป็นการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่านายางหลักและ
อุทยานแห่งชาติไทรทอง ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยสืบสิทธิการครอบครองต่อมาจากบิดามารดาซึ่ง

/ครอบครอง

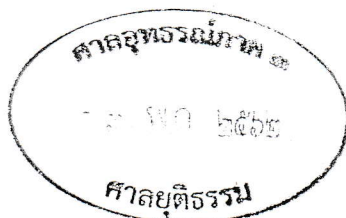

○ (๓๑ พ.)

- ๑๔ -

ครอบครองตลอดมา และเป็นประชาชนผู้ยากไร้ มีรายได้น้อย ไร่ที่ดินทำกินซึ่งอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่
ที่เกิดเหตุมาก่อนคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ จึงได้รับประโยชน์
จากคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ข้อ ๒.๑ และ ๒.๓ นั้น เห็นว่า คำสั่ง
ดังกล่าวเป็นเพียงแนวทางที่ให้เจ้าพนักงานซึ่งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่ ๖๔/๒๕๕๗ นำไปปฏิบัติเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อประชาชนผู้ยากไร้ ผู้มีรายได้น้อยและไร่ที่ดิน
ทำกินซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้น ๆ ก่อนคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗
มีผลใช้บังคับ เช่น การจัดหาที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินแห่งใหม่ให้ มิใช่เป็นการผ่อนผันให้อยู่อาศัยหรือ
ทำกินต่อโดยไม่ต้องออกจากเขตอุทยานแห่งชาติหรือป่าสงวนแห่งชาติอย่างเช่นผู้ที่ได้รับการผ่อนผัน
ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และมีได้เป็นการยกเว้นความผิดที่ได้กระทำ
ลงแต่อย่างใด ซึ่งหากจำเลยเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ของข้อ ๒.๑ และคิดว่าตนเองได้รับผลกระทบ
จากการขอคืนพื้นที่ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ก็ชอบที่จะไปว่ากล่าว
เอากับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

/ที่ ๖๔/๒๕๕๗

○ (๓๑ พ.)

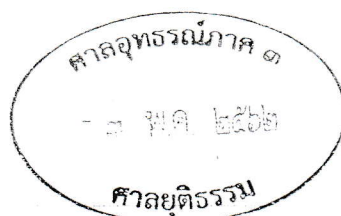

สำหรับศาลใช้

- ๑๕ -

ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ไม่ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานจะต้องทวงคืนพื้นที่ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ แต่อย่างใดนั้น เห็นว่า คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ เป็นคำสั่ง เรื่องการปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งในข้อที่ ๓ ของคำสั่งดังกล่าว กำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามผลคดีป่าไม้และดำเนินการฟื้นฟูป่าที่ถูกบุกรุกทำลายให้คืนสภาพป่าไม้ที่สมบูรณ์ดังเดิม โดยไม่ได้กำหนดวิธีดำเนินการไว้เป็นพิเศษในคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น เจ้าพนักงานซึ่งจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวโดยเฉพาะการดำเนินการฟื้นฟูป่าที่ถูกบุกรุกทำลายให้คืนสภาพป่าที่สมบูรณ์ จึงต้องใช้วิธีการขอคืนพื้นที่ซึ่งเป็นวิธีการซึ่งมีอยู่แล้วและใช้กันตลอดมา มาปฏิบัติ นั่นคือแนวปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งได้กำหนดมาตรการ และแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งใช้ทั่วทั้งประเทศไว้มาใช้บังคับ โดยเฉพาะแนวทางตาม ข้อที่ ๕ เรื่องการตรวจพิสูจน์และรับรองสิทธิการอยู่อาศัยและทำกิน กล่าวคือ ข้อ ๕.๑ กรณี ตรวจพิสูจน์แล้วว่าเป็นพื้นที่ที่อยู่มาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้และไม่เป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคาม ต่อระบบนิเวศจะทำการออกหนังสืออนุญาต สทก. ให้เพื่อการอยู่อาศัยทำกินต่อไป ข้อ ๕.๒ กรณี

/ที่อยู่มา

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๖ -

ที่อยู่มาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้แต่เป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศจะต้องกำหนด
แผนความช่วยเหลือหรือย้ายไปในพื้นที่ที่เหมาะสม ซึ่งหากอยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ก็จะต้องมีการออก
หนังสืออนุญาตรับรองสิทธิเช่นกัน และข้อที่ ๕.๓ กรณีตรวจสอบพิสูจน์แล้วปรากฏว่าเป็นการอยู่
อาศัยภายหลังการประกาศเป็นพื้นที่ป่าจะต้องพิจารณาดำเนินการจัดทำแผนการเคลื่อนย้ายต่อไป
และหากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ทันทีจะต้องทำการจัดระเบียบที่อยู่อาศัยทำกินให้เพียงพอกับ
การดำรงชีพ ซึ่งกรณีของจำเลยเป็นกรณีที่ไม่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยทำกินต่อไปตามมติ
คณะรัฐมนตรีดังกล่าวจึงต้องส่งมอบพื้นที่คืนให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และ
ที่จำเลยอุทธรณ์ว่าจำเลยไม่ได้สมัครใจส่งมอบคืนพื้นที่ให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ
พันธุ์พืชนั้น เห็นว่า การที่จำเลยไม่มีรายชื่อเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี
วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ จำเลยต้องถูกบังคับให้ส่งมอบพื้นที่คืนมิใช่เป็นสิทธิของจำเลยว่าจะ
สมัครใจส่งมอบคืนหรือไม่ การที่อุทยานแห่งชาติไทรทองจัดทำบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่แล้วให้
จำเลยลงลายมือชื่อตามเอกสารหมายเลข จ.๔ นั้น ก็เพื่อให้จำเลยหรือราษฎรที่ไม่มีรายชื่อเป็นผู้ได้รับ

/การผ่อนผัน

○ (๓๑ พ.)

- ๑๗ -

การผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ได้รับทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของ
ตนเองและรับทราบระยะเวลาที่จะต้องส่งมอบพื้นที่คืน หากไม่ส่งมอบคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด
ก็ย่อมจะถูกดำเนินคดีไม่ว่าจะสมัครใจลงลายมือชื่อหรือไม่ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด
ตามฟ้องนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมเห็นฟ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลยในส่วนนี้ฟัง
ไม่ขึ้น

ปัญหาว่า นายสนอง การปลุก กับนายจิรศักดิ์ กิ่งชัยภูมิ เป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติ
ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่มีอำนาจแจ้งความร้องทุกข์
ดำเนินคดีแก่จำเลยหรือไม่ เห็นว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และความผิด
ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดิน เจ้าพนักงานย่อมมีอำนาจ
จับกุมผู้กระทำความผิดและพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนได้ ไม่ว่าจะมิใช่ผู้เสียหายร้องทุกข์หรือ
มีผู้กล่าวโทษผู้กระทำความผิดหรือไม่ เมื่อการดำเนินคดีนี้มิใช่การดำเนินคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัว จึง
ไม่ต้องมีการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญาแก่จำเลย ดังนี้แม้จะวินิจฉัยว่าการมอบอำนาจให้ร้องทุกข์คดีนี้

/ไม่ชอบ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๘ -

ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังที่จำเลยอุทธรณ์ก็หาไม่ผลทำให้การดำเนินคดีนี้แก่จำเลยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
ไปด้วยแต่อย่างใดไม่ ข้ออุทธรณ์ของจำเลยดังกล่าวจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย
ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมไม่รับวินิจฉัย

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยในข้อสุดท้ายมีว่า จำเลยต้องรับผิดชอบใช้
ค่าเสียหายแก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชหรือไม่เพียงใด จำเลยอุทธรณ์ว่า พื้นที่เกิดเหตุ
จำเลยครอบครองต่อจากบิดามารดา และขณะที่บิดามารดาเข้าครอบครองทำประโยชน์นั้น พื้นที่เกิดเหตุ
โล่งเตียนเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการให้สัมปทานทำไม้ ต้นไม้ขนาดใหญ่จึงถูกตัดโค่น จำเลยมิได้เป็น
ผู้ตัดโค่น อีกทั้งพยานโจทก์ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่าการตัดฟันต้นไม้อันเป็นการกระทำของจำเลย
จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ซึ่งโจทก์มีนายรัชพล พยุงสิน เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน
เบิกความว่า พยานได้รับมอบหมายให้คิดคำนวณประเมินค่าเสียหายกรณีจำเลยบุกรุกเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง
เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๘๓ ตารางวา ซึ่งได้ประเมินความเสียหายด้วยการใช้หลักวิชาการ โดยเข้าไป
สำรวจพื้นที่ที่เกิดเหตุและสำรวจป่าตัวอย่างที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ที่เกิดเหตุ สำหรับแปลงตัวอย่างพยาน

ได้กันพื้นที่

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๙ -

ได้กันพื้นที่กว้างประมาณ ๒๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร จากการตรวจต้นไม้ ๒๘ ต้น ในแปลง
ตัวอย่างพบว่ามีเส้นรอบวงประมาณ ๖๐ เซนติเมตร สูงประมาณ ๑๑ เมตร เมื่อรวมพื้นที่หน้าตัด
ของต้นไม้ทั้ง ๒๘ ต้น ได้ค่าเฉลี่ย ๑๐,๘๖๘.๘๐ ตารางเซนติเมตร ส่วนแปลงที่สองเนื้อที่ ๑๑ ไร่
๓ งาน ๙ ตารางวา และได้กันพื้นที่สำหรับใช้เป็นแปลงตัวอย่างขนาดเท่ากับแปลงตัวอย่างแปลงแรก
จากการตรวจต้นไม้ ๓๓ ต้น ในแปลงตัวอย่างพบว่าส่วนมากจะมีเส้นรอบวงประมาณ ๖๐ เซนติเมตร
สูงประมาณ ๑๑ เมตร เมื่อรวมหน้าตัดไม้ทั้ง ๓๓ ต้น ได้ค่าเฉลี่ย ๑๓,๔๒๘.๔๐ ตารางเซนติเมตร
และเก็บตัวอย่างดินจากสถานที่เกิดเหตุและแปลงตัวอย่างรวม ๗ จุด โดยการเดินสลับฟันปลาและขุดดินลึก
๑๕ เซนติเมตร นำมาบรรจุใส่ถุง ประมาณ ๒ ถึง ๓ กิโลกรัม นำดินแต่ละแปลงมาคลุกเคล้ากัน
แยกเป็นดินที่เกิดเหตุกับดินแปลงตัวอย่าง แล้วนำใส่ขวดเขย่า น้ำประมาณ ๒๐ ถึง ๓๐ ครั้ง ทิ้งไว้
ประมาณ ๑ ถึง ๒ วัน เพื่อให้ดินตกตะกอน เมื่อตกตะกอนแล้วจะเกิดเป็นดิน ๓ ชั้น ชั้นที่อยู่
ล่างสุดเป็นดินทรายเพราะมีน้ำหนักมาก ชั้นที่สองเป็นดินเหนียวและชั้นบนสุดจะเป็นดินทรายแป้ง
จากนั้นนำดินทั้ง ๒ ขวด เปรียบเทียบความสูงของแต่ละชั้นดิน และนำตัวเลขความสูงของชั้นดิน

/เข้าสู่โปรแกรม

○ (๓๑ พ.)

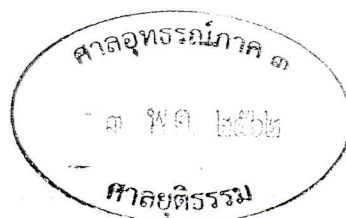

สำหรับศาลใช้

- ๒๐ -

เข้าสู่โปรแกรมคำนวณค่าเสียหาย ผลการตรวจสอบพบว่าแปลงที่หนึ่งได้ความสูงของชั้นดินใน
พื้นที่เกิดเหตุ ๘.๓ เซนติเมตร เป็นความสูงของดินทราย ๖.๑ เซนติเมตร ความสูงของดินทรายแบ่ง
๑.๗ เซนติเมตร ส่วนดินจากแปลงตัวอย่างได้ความสูงของชั้นดิน ๗.๔ เซนติเมตร เป็นความสูง
ของดินทราย ๕.๗ เซนติเมตร เป็นของดินทรายแบ่ง ๑.๑ เซนติเมตร สำหรับแปลงที่สองได้ความ
สูงของชั้นดินในพื้นที่ที่เกิดเหตุ ๙.๘ เซนติเมตร เป็นความสูงของดินทราย ๗.๖ เซนติเมตร และ
ความสูงของดินทรายแบ่ง ๐.๘ เซนติเมตร ส่วนแปลงตัวอย่างได้ความสูง ๙.๕ เซนติเมตร
เป็นความสูงของดินทราย ๗.๘ เซนติเมตร และความสูงของดินทรายแบ่ง ๐.๙ เซนติเมตร
จากการตรวจความลาดชันของพื้นที่ที่เกิดเหตุมีความลาดชันร้อยละ ๕ ถึง ๑๐ เหตุที่ต้องตรวจหา
ความลาดชันเนื่องจากหากมีฝนตกที่ดินมีความลาดชันมากจะทำให้น้ำไหลเร็วเพราะไม่มีพืชปกคลุมอาจทำให้
เกิดน้ำท่วม และทำให้มีการชะล้างแร่ธาตุบริเวณหน้าดินออกไปด้วย สำหรับความลาดชันร้อยละ ๕ ถึง ๑๐
นั้น ถือว่าลาดชันปานกลาง เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของหน้าตัดและความสูงของต้นไม้ ค่าความลาดชัน
และข้อมูลจากการตรวจสภาพดินแล้ว ก็นำข้อมูลทั้งหมดไปเข้าโปรแกรมคิดคำนวณค่าเสียหาย

/ปรากฏว่า

○ (๓๑ พ.)

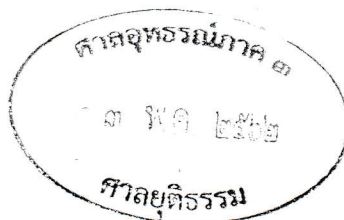

สำหรับศาลใช้

- ๒๑ -

ปรากฏว่าค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำของจำเลยสำหรับแปลงแรก ๖๐๐,๓๓๐ บาท แปลงที่สอง ๕๒๐,๐๖๙ บาท รวมสองแปลง ๑,๑๒๐,๓๙๙ บาท ตามแบบประเมินค่าความเสียหายในเอกสารหมาย จ.๑๗ และ จ.๑๘ เห็นว่า สำหรับปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชนั้น แม้โจทก์จะไม่ได้นำสืบให้เห็นว่าบริเวณพื้นที่ที่เกิดเหตุก่อนที่จำเลยจะเข้าไปครอบครองทำประโยชน์นั้นจะมีสภาพเช่นไร มีป่าไม้สมบูรณ์เพียงใด มีสภาพใกล้เคียงกับพื้นที่ตัวอย่างที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ใช้เป็นฐานในการคำนวณค่าเสียหายหรือไม่ หรือเป็นที่โล่งเตียนเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการได้รับสัมปทานให้ทำไม้มาก่อนตามที่จำเลยกล่าวอ้างในอุทธรณ์หรือไม่ แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้เป็นที่ยุติว่า พื้นที่ที่จำเลยครอบครองทำประโยชน์โดยการปลูกมันสำปะหลังตลอดมานั้นอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพถ่ายประกอบคดี ท้ายบันทึกการตรวจยึด/จับกุมเอกสารหมาย จ.๘ พื้นที่บริเวณที่จำเลยปลูกมันสำปะหลังจะถูกไถจนโล่งเตียนแตกต่างจากพื้นที่ข้างเคียงที่ยังคงมีสภาพเป็นป่าที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ จึงเห็นได้ว่าการที่จำเลยครอบครองโดยการปลูกมันสำปะหลังตลอดมานั้น ไม้ยืนต้นและพืชคลุมดินต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะเจริญงอกงามขึ้นมาได้

/ที่ศาลชั้นต้น

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒๒ -

ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า การที่จำเลยปรับไถ่ที่ดินบริเวณที่เกิดเหตุเพื่อปลูกมันสำปะหลังย่อมส่งผล
กระทบต่อการสูญเสียของสภาพดิน น้ำและแร่ธาตุต่าง ๆ ความหลากหลายทางชีวภาพย่อมลดน้อยลง
ไปจนถึงการเสียความสมดุลของระบบนิเวศทางธรรมชาติ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เห็นพ้องด้วย
อุทธรณ์ของจำเลยที่ว่าไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจึงฟังไม่ขึ้น ส่วนปัญหาที่ว่าจำเลยต้องชดใช้
ค่าเสียหายให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเพียงใดนั้น เห็นว่า ในการคำนวณค่าเสียหาย
โจทก์มีเพียงสำเนาโปรแกรมคิดค่าเสียหายซึ่งคิดคำนวณจากผลรวมพื้นที่หน้าตัดต้นไม้ ความสูงเฉลี่ยของต้นไม้
ขนาดพื้นที่ที่ถูกทำลาย ความลาดชัน ความยาวด้านลาดชัน ความสูงของตัวอย่างดิน ความสูงชันดินทราย
และความสูงชันดินทรายแบ่ง ตามแบบประเมินค่าความเสียหายเอกสารหมายเลข จ.๑๗ แผ่นที่ ๔ และ จ.๑๘
แผ่นที่ ๒ ที่นายรัชพลพยานโจทก์เป็นผู้ทำขึ้นเองแต่ฝ่ายเดียวเท่านั้นมาแสดง โจทก์มิได้นำสืบให้เห็นว่า
โปรแกรมดังกล่าวผู้ใดเป็นผู้คิดค้น มีหลักการคิดคำนวณอย่างไร มีความถูกต้องแน่นอนเพียงใด
นอกจากนี้การเก็บตัวอย่างดินหรือการวัดขนาดของต้นไม้ก็กระทำในพื้นที่ป่าตัวอย่าง โดยไม่ปรากฏว่า

/สภาพพื้นที่

○ (๓๑ พ.)

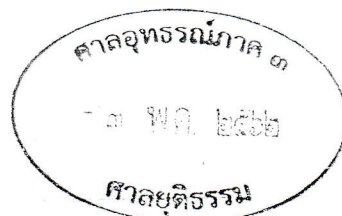
สำหรับศาลใช้

- ๒๓ -

สภาพพื้นที่ที่เกิดเหตุก่อนที่จำเลยบุกรุกมีสภาพเช่นไร ต้นไม้และพันธุ์พืชต่าง ๆ มีความหนาแน่น และสภาพที่ดินอุดมสมบูรณ์เพียงใด มีสภาพใกล้เคียงกับพื้นที่ตัวอย่างหรือไม่ เพียงใด ซึ่งในประเด็นนี้ นายรัชพลตอบทนายจำเลยถามค้านว่า พื้นที่แปลงตัวอย่างอยู่ห่างจากบริเวณที่เกิดเหตุประมาณ ๓๐๐ ถึง ๕๐๐ เมตร ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินอาจแตกต่างกันก็เป็นได้ ทั้งการกระทำของจำเลย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติเพียงใดโจทก์ก็มิได้นำสืบให้ได้ความชัด เมื่อนำมา พิจารณาประกอบพฤติการณ์แห่งคดีที่จำเลยอ้างว่าครอบครองต่อจากบิดามารดาไม่ได้เป็นผู้บุกรุกรายใหม่ ซึ่งโจทก์ก็ไม่นำสืบให้เห็นเป็นอย่างอื่น พฤติการณ์แห่งคดีจึงไม่ร้ายแรง ที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้จำเลย ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท นั้นยังสูงเกินไป เห็นควรกำหนดค่าเสียหายที่จำเลย ต้องชดใช้ให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

อนึ่ง ศาลชั้นต้นมิได้มีคำสั่งในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่ง จึงเป็นการไม่ชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เห็นสมควรมีคำสั่งให้ครบถ้วน

/พิพากษาแก้

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒๔ -

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหาย ๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ

๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมอุทยานแห่งชาติ

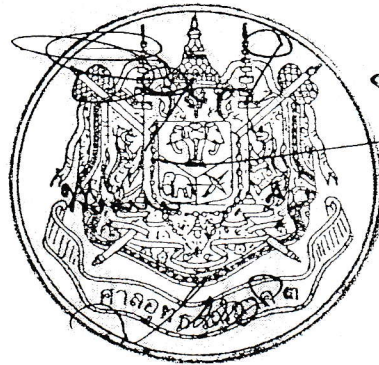
สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแบ่งทั้งสองศาลให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ไขให้

เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น.

นายวิวุฒิ มณีนิล

นายพงษ์ศักดิ์ กิตติสมเกียรติ

นายชะรัตน์ สุวรรณมา

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

- ๓ พ.ค. ๒๕๖๒

พิพากษา

รายงานกระบวนพิจารณา

ศาลจังหวัดอยุธยา

12 ส.ย. 2562

นัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 วันที่ 12 สิงหาคม 2562

อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ในชั้นอุทธรณ์แล้ว

ออกหมายตามผลคำพิพากษา

แจ้งกรณีแล้ว ✓

นางอาสดา จรรยาทรัพย์กิจ บุรพันธ์ จด-อ่าน

โจทก์

อัยการ โจทก์
จำเลย